

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Landets kommuner og bydeler ved barneverntjenesten
Landets asylmottak ordinære og de for enslige mindreårige
Landets omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere
Landets fylkesmenn

Nr.
Q-06/2010

Vår ref
201003824 TJK/EFC

Dato
16.12.2010

Barneverntjenestens ansvar for enslige mindreårige asylsøkere og andre mindreårige personer i mottak, omsorgssentre og kommuner

Dette rundskrivet erstatter rundskriv Q-17-2004 *Om barneverntjenestens ansvar for enslige mindreårige asylsøkere i mottak og kommuner m.m.*

Innledning

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) ønsker med dette å tydeliggjøre for kommunene hvilket ansvar den lokale barneverntjenesten har for enslige mindreårige asylsøkere i alderen 15-18 år som bor i asylmottak.

Riksrevisjonen har gjennomgått tjenestetilbudet til enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år, og fant at enkelte barneverntjenester ikke har fulgt opp bekymringsmeldinger fra mottakene. I Riksrevisjonens dokument 1 (2010-2011) fremkommer det også at enkelte barneverntjenester vegret seg for å gå inn i saker hvor omsorgssituasjonen og/eller asylsøkerstatusen var uavklart.

Lov om barneverntjenester gjelder for alle barn i Norge uavhengig av asylsøkerstatus og statsborgerskap. Asylsøkerbarn har, som alle andre barn i Norge, rett til å motta tjenester og tiltak etter lov om barneverntjenester, dersom barnet har et særlig behov for hjelp. Dette gjelder selv om barnet i utgangspunktet har tilbud om opphold i asylmottak i påvente av behandling av en asylsøknad. Utlendingsmyndighetene vil fortsatt ha ansvar for behandlingen av barnets sak, selv om det fattes vedtak etter

barnevernloven.

I forståelse med Justis- og politidepartementet (JD), finner Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet det hensiktsmessig å revidere rundskriv Q-17-2004. Det er ønskelig å tydeliggjøre barnevernets ansvar overfor følgende grupper:

1. Enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år som har tilbud om plass i et asylmottak, men som trenger hjelp utover det asylmottaket kan tilby
2. Enslige mindreårige asylsøkere under 15 år som ikke kan ivaretas tilfredsstillende på et omsorgssenter, og som trenger hjelp utover det omsorgssenteret kan tilby
3. Enslige mindreårige asylsøkere som bor sammen med en slektning eller følgeperson på asylmottak
4. Enslige mindreårige asylsøkere som flytter fra et asylmottak eller omsorgssenter til slekt eller andre, eller som blir bostedsløse
5. Barn som bor i asylmottak sammen med sine foreldre, dvs. medfølgende barn
6. Utenlandske barn som blir alene eller etterlatt i mottak og i kommunene
7. Mindreårige reflektanter, dvs. antatte ofre for menneskehandel som søker om en midlertidig oppholdstillatelse (refleksjonsperiode) og barn av reflektanter
8. Enslige mindreårige personer som forsvinner fra asylmottak
9. Enslige mindreårige utlendinger som ikke er registrert som asylsøkere
10. Mindreårige som er gift, har barn eller er gravide
11. Enslige mindreårige etter bosetting

Videre omtales:

12. Alder
13. Tilbakemelding den som har meldt bekymring til barnevernet
14. Økonomiske rammebetingelser til kommuner som har asylmottak

Med enslige mindreårige personer forstås både barn som er kommet til landet alene og barn som er kommet til landet med foreldre eller omsorgspersoner, og deretter forlatt.

1. Enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år som har plass i et asylmottak, med behov for hjelp utover det asylmottaket kan tilby

Enslige mindreårige asylsøkere er en fellesbetegnelse på asylsøkere som er kommet til landet uten foreldre, eller andre med foreldreansvar, og som oppgir at de er under 18 år. Utlendingsmyndighetene ved Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for å tilby enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 år et omsorgstilbud frem til barna kan bosettes i en kommune eller returneres.

Ansatte ved mottak, verger, lærere, helsepersonell eller andre som møter enslige mindreårige asylsøkere, kan i enkelte saker være bekymret for et barns situasjon, og kan mene at han/hun trenger oppfølging og hjelp fra barnevernet. Det kan være barn eller ungdommer med rus- eller alvorlige atferdsproblemer, barn som trenger ekstra

omsorg på grunn av spesielle behov, eller det kan være mistanke om at barnet er offer for menneskehandel.

Dersom barneverntjenesten mottar en skriftlig eller muntlig melding om bekymring fra mottaket eller andre, skal barneverntjenesten følge opp en slik bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker. Barneverntjenesten skal med andre ord gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter § 4-3 i lov om barneverntjenester (jf § 4-2). Dersom barneverntjenesten mener det er rimelig grunn til å tro at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter kapittel 4 i loven, skal barneverntjenesten snarest undersøke forholdet og eventuelt også utrede saken (jf. § 4-3). Barneverntjenesten kan på grunnlag av sine undersøkelser enten henlegge saken eller iverksette tiltak etter lov om barneverntjenester.

Mottakene er pålagt å ha rutiner som varsler barneverntjenesten i mottakets vertskommune når det ankommer enslige mindreårige asylsøkere. En slik varsling er ikke å anse som en melding etter barnevernloven § 4-2, men kan være utgangspunkt for at det etableres rutiner for samarbeid mellom barneverntjenesten og mottaket. Samarbeidet kan ta utgangspunkt i generelle problemstillinger, eller knyttes opp til et enkelt barn. I mange kommuner er det etablert et slikt samarbeid i dag.

2. Enslige mindreårige asylsøkere under 15 år som ikke kan ivaretas tilfredsstillende på et omsorgssenter, og som trenger hjelp utover det omsorgssenteret kan tilby

Statlig regional barnevernmyndighet skal gi enslige asylsøkende barn under 15 år, tilbud om opphold på et omsorgssenter for mindreårige, jf. kapittel 5 A i barnevernloven. Hvis barnets adferd og/eller utvikling medfører at barnets behov ikke lenger kan ivaretas på en tilfredsstillende måte på omsorgssenteret, skal omsorgssenteret sende melding til barneverntjenesten for vurdering av om det bør iverksettes særlige tiltak etter kapittel 4 i barnevernloven.

Dersom barneverntjenesten mottar en skriftlig eller muntlig melding om bekymring fra mottaket eller andre, skal barneverntjenesten følge opp en slik bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker, jf. omtale av barneverntjenestens ansvar under punkt 1.

I tilfeller der barn ønsker å bo privat hos slekt eller andre, bør omsorgssenteret søke å oppmuntre barnet til å bo på senteret. Insisterer barnet likevel på å bo privat, må det sendes melding til barneverntjenesten. Dersom en enslig mindreårig asylsøker under 15 år skal bo privat i stedet for på et omsorgssenter, må det fattes vedtak i henhold til bestemmelsene i barnevernloven kapittel 4 om plassering av barnet i fosterhjem.

3. Enslige mindreårige som bor sammen med slektning eller følgeperson i asylmottak

Noen barn kommer til Norge uten foreldre, men sammen med en slektning eller annen omsorgsperson. Disse barna omtales som enslige mindreårige asylsøkere som kommer til landet med en følgeperson. Utlendingsmyndighetene plasserer barn i denne kategorien sammen med følgepersonen i asylmottak, dersom de ønsker å bo sammen.

I enkelte tilfeller vil UDI ha behov for barneverntjenestens vurdering av om slektningen eller følgepersonen er egnet som omsorgsperson. Det er for eksempel viktig å ha klargjort at følgepersonen kan ha god omsorg for barnet. I enkelte tilfeller har man hatt mistanke om at følgepersonen kan ha utsatt barnet for overgrep, eller det kan være mistanke om menneskehandel.

Dersom barneverntjenesten mottar en skriftlig eller muntlig melding om bekymring fra mottaket eller andre, skal barneverntjenesten følge opp en slik bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker, jf. omtale av barneverntjenestens ansvar under punkt 1.

4. Enslige mindreårige asylsøkere som flytter fra mottak til slekt eller andre, eller som blir bostedsløse

Enkelte barn som er registrert som enslige mindreårige asylsøkere ønsker å flytte ut av mottak og sammen med en person som oppgis å være forelder, slektning eller annen omsorgsperson. Myndighetene er ikke alltid kjent med de faktiske forhold, eller om relasjonen mellom den voksne og barnet er den som faktisk oppgis.

Fordi det er mottak utøver den faktiske omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere på vegne av staten, har ansatte på mottak et særlig ansvar for å følge opp barna. Det er særlig viktig at mottakspersonalet ikke overlater barna til personer som for de ansatte ved mottaket er fremmede.

Den enkelte mindreårige som vurderer å flytte til slekt eller andre, bør oppfordres og oppmuntres til å bli i mottaket inntil søknaden er avgjort. Dersom den enslige mindreårige likevel flytter til slekt eller andre før det er inngått avtale mellom UDI og kommunen, skal UDIs regionkontor sende melding til barneverntjenesten i den kommunen som den enslige mindreårige oppholder seg i, dersom stedet er kjent. Hvis oppholdssted ikke er kjent, anses flyttingen som en forsvinning. UDI vil samarbeide eksisterende retningslinjer om ovennevnte til asylmottakene.

Dersom mottaket sender en bekymringsmelding til tilflyttingskommunen om den oppgitte omsorgspersonen og vedkommendes egnethet, skal barneverntjenesten i den kommunen barnet flytter til følge opp saken.¹ Barneverntjenesten kan i denne

¹ Se inntil videre UDIs rundskriv 2005-049 *Enslige mindreårige asylsøkere i ankomstfasen*

sammenheng også vurdere om det er mest hensiktsmessig å tilbakeføre barnet til mottaket, slik at man kan videreføre arbeidet med kartlegging og planlagt bosetting. En slik vurdering, og eventuell tilbakeføring til mottak, skal skje i samarbeid med UDI ved det regionkontor som har sendt bekymringsmeldingen, og med utgangspunkt i en vurdering av barnets beste.

Se også punkt 8 under om enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak.

5. Barn som bor i asylmottak sammen med sine foreldre

Mange barn bor sammen med sine foreldre på ordinære asylmottak. Dersom barneverntjenesten mottar en skriftlig eller muntlig melding om bekymring fra ansatte ved mottaket, eller andre personer som kommer i kontakt med barna, skal barneverntjenesten følge opp en slik bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker, jf. omtale av barneverntjenestens ansvar under punkt 1.

6. Utenlandske barn som blir alene eller etterlates i mottak eller kommune

Noen barn som er kommet til landet sammen med sine foreldre eller andre voksne med foreldreansvar, kan av ulike årsaker bli alene eller etterlatt på et asylmottak eller under opphold i en kommune. Nærmere bestemt kan dette være barn og unge under 18 år som:

- i) blir etterlatt i Norge av sine foreldre etter endelig avslag på asylsøknaden
- ii) er kommet til Norge sammen med sine foreldre på ferie eller besøk, og hvor foreldrene reiser fra Norge uten å ta med seg barna
- iii) er barn av en enslig forelder som søker asyl, men hvor forelderen dør i Norge før asylsøknaden er avklart
- iv) kan være offer for menneskehandel
- v) har fått oppholdstillatelse selv, men hvor foreldrene ikke har fått oppholdstillatelse.

Barn som befinner alene i Norge er i en utsatt, utrygg og sårbar livssituasjon uten foreldrene sine. De må derfor få nødvendig hjelp, omsorg og oppfølging mens de oppholder seg i landet. Selv om ikke alle vil få tillatelse til å bli i Norge, må de likevel tas hånd om i den perioden de er her, mens myndighetene arbeider med oppsporing av foreldrene eller andre omsorgspersoner, med sikte på gjenforening i hjemlandet der det er mulig.

Dersom barn blir forlatt mens de bor på et asylmottak, eller foreldrene dør, og utlendingsmyndighetene selv ikke kan tilby egnet botilbud, skal dette meldes til barneverntjenesten. Barneverntjenesten skal da følge opp en bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker. Barneverntjenesten kan på grunnlag av sine undersøkelser iverksette tiltak etter lov om

barneverntjenester. Ordinære asylmottak vil ikke være tilrettelagt for barn som er uten foreldre eller omsorgspersoner. I noen tilfeller kan barnet flyttes til mottak for enslige mindreårige asylsøkere. I andre tilfeller vil barneverntjenesten måtte bistå med å finne en egnet omsorgssituasjon og et egnet omsorgstiltak for barnet eller ungdommen.

Barn under 15 år som etterlates alene (samt søskengrupper hvor en eller flere er under 15 år) kan, etter en individuell vurdering, plasseres i barnevernets omsorgssentre for enslige mindreårige. Det fattes da vedtak med hjemmel i kapittel 4 i barnevernloven.

Dersom foreldrene til et etterlatt barn søker om asyl på nytt, eller det søkes om familiegjenforening, eller myndighetene kjenner til at foreldrene oppholder seg i landet og ønsker omsorgen for barna tilbake, skal barneverntjenesten foreta en vurdering av om vilkårene om tilbakeføring til foreldrene er til stede. Dette gjelder i de sakene hvor det er fattet barnevernvedtak for barna.

7. Mindreårige reflektanter, dvs. antatte ofre for menneskehandel som søker om en midlertidig oppholdstillatelse (refleksjonsperiode) og barn av reflektanter

Mindreårige som har vært utsatt for menneskehandel kan komme inn i landet ved at bakmenn benytter asylsinstitutet, i asylsøknaden oppgis da andre beskyttelsesbehov. Mindreårige kan også rekrutteres av menneskehandlere etter ankomst til Norge. Når ofre påtreffes av representanter for hjelpeapparat, politi eller andre som mistenker menneskehandel, kan offeret søke asyl og anføre et beskyttelsesbehov fra bakmennene. Alternativt kan offeret søke om en såkalt refleksjonsperiode.

Etter søknad kan mulige ofre for menneskehandel innvilges en midlertidig oppholdstillatelse i 6 måneder mens de vurderer å anmelde bakmennene. Denne type oppholdstillatelse kalles en refleksjonsperiode og de som omfattes kalles reflektanter. Enslige mindreårige reflektanter er den lokale barnevernstjenestens ansvar, og disse unge bør ikke bo i mottak, dersom det er mistanke om at de er, eller har vært, utsatt for menneskehandel.

Noen reflektanter føder barn i Norge, andre har medfølgende barn. Barn av reflektanter er i en svært utsatt og sårbar posisjon. Barn som lever med omsorgspersoner som er utsatt for tvang generelt, og tvang til å utføre seksuelle tjenester spesielt, lever under meget vanskelige forhold. De kan ha vært vitne til vold og seksuelle overgrep, og faren for at de også har vært utsatt for andre overgrep og omsorgssvikt er overhengende. Mange av disse barna har således særskilte behov for bistand fra barnevernet.

For råd og veiledning i saker som omfatter menneskehandel kan *Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel* (KOM) kontaktes på tlf nr 23 36 41 45 / 92 41 55 62. For nærmere beskrivelser av barnevernets ansvar for ofre for menneskehandel, se rundskriv Q-11/2006 B *Barnevernets ansvar for mindreårige som er utsatt for menneskehandel og samarbeid med andre etater*.

8. Enslige mindreårige som forsvinner fra mottak

En del enslige mindreårige personer som forsvinner fra asylmottak reiser til større byer som Oslo. UDI har en administrativ prosedyre med å registrere asylsøkere som er forsvunnet fra mottak dersom de er borte over en viss periode. Slik utskriving fra mottak har ikke betydning for barnets tilknytning til mottaket, og dermed til den lokale barnevernstjenesten i vertskommunen. Ordningen er kun administrativ og hensikten er å ha oversikt over ledige mottaksplasser. Registreringen vil bli endret hvis asylsøkeren kommer tilbake til mottaket. Denne registreringen har derfor ikke betydning for den vertskommunale barnevernstjenestens ansvar.

Når det ikke er kjent hvor den enslige mindreårige oppholder seg etter at han/hun er forsvunnet fra mottaket, skal retningslinjene for forsvinninger følges på vanlig måte. Det vises her til rundskriv UDI RS 2010 *Krav til varsling og oppfølging når enslige mindreårige forsvinner fra statlige mottak*. Retningslinjene omtaler bl.a. hvem som skal varsles og angir ansvaret som påhviler mottaket, UDI, politiet, barnevernet og vergen i slike saker.

Myndighetspersoner og andre som kommer i kontakt med denne gruppen enslige mindreårige, bør snarest melde fra til politiet slik at den enslige mindreårige kan komme inn i det ordinære systemet som gjelder. Dette er viktig både for den enslige mindreårige og vedkommendes omsorgssituasjon, men også for asylsøkerprosessen.

9. Enslige mindreårige utlendinger som ikke er registrert som asylsøkere

Noen mindreårige som kommer til Norge flytter direkte til slekt eller bekjente uten å registrere seg. Først etter at barnet har vært i landet en stund, tar barnet kontakt med myndighetene for å søke om asyl. I disse sakene kontaktes politiet slik at barna kommer inn i det ordinære systemet for enslige mindreårige asylsøkere. Dersom det er grunn til bekymring bør barneverntjenesten få en melding.

Det er også kjent at noen mindreårige utlendinger oppholder seg i landet av ulike årsaker. Enkelte opererer i rusmiljøene, primært som selgere, men noen er også brukere. Andre er kommet til landet for å selge seksuelle tjenester eller begå kriminelle handlinger. I en viss utstrekning antar man at barna kan ha bakmenn og noen har utvilsomt vært utsatt for overgrep og/eller tvang.

I de større byene som Oslo, Bergen osv har oppsøkende tjenester, politi og barnevernvakter noe oversikt over utenlandske ungdommer i drift. Sakene skal meldes som bekymring til barnevernet og både politi, utlendingsmyndigheter og barnevern har et selvstendig ansvar i disse sakene. Barneverntjenesten kan gi opplysninger til andre forvaltningsorgan når det etter en konkret vurdering, og i forhold til det barnet det gjelder, er nødvendig for å fremme barneverntjenestens oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade. I saker om menneskehandel kan barnet være

alvorlig truet. Det er derfor viktig å melde slike saker til politiet. Politiet har med hjemmel i egen lovgivning plikt til å iverksette beskyttelse av den unge hvis risikoen er stor.

Se for øvrig også omtale av menneskehandel under punkt 7.

10. Mindreårige som er gift, har barn eller er gravide

Dersom en mindreårig har barn eller er gravid eller er gift, er vedkommende likevel å anse som enslig mindreårig. Dersom barneverntjenesten mottar en skriftlig eller muntlig melding om bekymring fra mottaket eller andre, skal barneverntjenesten følge opp en slik bekymringsmelding etter samme prosedyrer og saksbehandlingsrutiner som gjelder for andre barnevernssaker. Barneverntjenesten skal med andre ord gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser etter § 4-3 i lov om barneverntjenester. Dersom barneverntjenesten mener det er rimelig grunn til å tro at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter kapittel 4, skal barneverntjenesten snarest undersøke forholdet og eventuelt også utrede saken (jf. § 4-3). Barneverntjenesten kan på grunnlag av sine undersøkelser enten iverksette tiltak etter loven, eller henlegge saken. Barneverntjenesten skal følge samme prosedyre når det gjelder barn av enslige mindreårige personer.

11. Barneverntjenestens ansvar for enslige mindreårige etter bosetting

Av barnevernloven § 3-4 *Botiltak for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere* fremgår det at ved bosetting av enslige mindreårige som har fremsatt søknad om asyl, eller som har fått opphold på grunnlag av slik søknad, så skal kommunen foreta en vurdering av den enkeltes behov og på denne bakgrunn tilby egnet botiltak. Dersom kommunen finner rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter kapittel 4, skal barneverntjenesten undersøke forholdet, jf. § 4-3.

Kommuner som bosetter enslige mindreårige asylsøkere organiserer arbeidet med gruppen på ulike måter. Noen kommuner har funnet det mest hensiktsmessig å forankre arbeidet i barneverntjenesten, bo- og omsorgstiltak fattes da som vedtak etter barnevernloven. Andre kommuner har valgt en annen organisatorisk forankring, og har lagt ansvaret og arbeidet til flyktningkontor, sosialkontor eller andre tjenesteenheter. At arbeidet er forankret i en annen tjeneste enn barneverntjenesten utelukker ikke at det kan fattes vedtak etter barnevernloven.

Når en enslig mindreårig bosettes i en kommune kan barneverntjenesten delta i en første vurdering av barnets behov for tiltak. Uavhengig av hvor kommunen har forankret ansvaret og arbeidet med enslige mindreårige, gjelder retten til å motta tjenester og tiltak etter lov om barneverntjenester, dersom den enslige mindreårige har et særlig behov for hjelp. Det innebærer at barneverntjenesten skal følge opp en

melding om bekymring uavhengig av barnets oppholdsstatus og meldingen skal vurderes etter de saksbehandlingsregler og prosedyrer som gjelder for barn i Norge.

12. Nærmere om alder

Alder har ofte betydning for den enkeltes rettigheter og plikter i samfunnet. Mange som kommer til Norge og søker asyl har ikke identitetspapirer. Det kan dermed oppstå tvil om den alder som oppgis er korrekt. For mottakssituasjonen er alderen av betydning med tanke på hvor barnets skal innkvarteres. Enslige mindreårige mellom 15 og 18 år plasseres i tilpassede asylmottak, men de under 15 år får et botilbud i et omsorgssenter.

Den alder som oppgis ved registrering legges til grunn, inntil vedtak fra UDI foreligger. I vedtaket vil UDI ta stilling til søkerens identitet, herunder alder. Denne alderen skal legges til grunn fra vedtaksdato. Det forhold at UDI før vedtak fattes har bedt om at det foretas aldersundersøkelse av en asylsøker, og resultatet av undersøkelsen indikerer en alder over 18 år, bør ikke tillegges for mye vekt av barneverntjenesten.

13. Tilbakemelding den som har meldt bekymring til barnevernet

Av barnevernloven § 6-7a. *Tilbakemelding til melder* fremgår følgende:

Barneverntjenesten skal gi den som har sendt melding til barneverntjenesten, jf. § 4-2, tilbakemelding. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter at meldingen ble mottatt. Tilbakemelding kan unnlates i tilfeller der meldingen er åpenbart grunnløs, eller der andre særlige hensyn taler mot å gi tilbakemelding.

Tilbakemeldingen skal bekrefte at meldingen er mottatt. Dersom meldingen kommer fra melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd, skal tilbakemeldingen også opplyse om hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak etter § 4-3.

Dersom det er åpnet undersøkelsessak, skal barneverntjenesten gi melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd, ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Den nye tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter at undersøkelsen er gjennomført og skal inneholde opplysninger om hvorvidt saken er henlagt, eller om barneverntjenesten følger opp saken videre.

Når barneverntjenesten skal iverksette eller har iverksatt tiltak som det er nødvendig at melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd får kjennskap til av hensyn til sin videre oppfølging av barnet, kan barneverntjenesten gi melder en tilbakemelding om tiltakene.

14. Økonomiske rammebetingelser for kommuner som har asylmottak

a) Vertskommunetilskudd

Justis- og politidepartementet yter tilskudd til kommuner som har asylmottak. Satsene i vertskommunetilskuddet er differensierte, slik at de kommunene som pålegges de tyngste oppgavene også får mest i tilskudd. Tilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bl.a. barnevern, i forbindelse med drift av mottak.

For 2011 vil satsene være:

Grunnsats per kommune	kr	434 700
Sats per ordinære mottaksplass	kr	4 660
Sats per plass for enslig mindreårig	kr	12 320
Sats per forsterket plass	kr	113 300
Sats per plass i omsorgssenter	kr	30 400

Vertskommuner for omsorgssentre mottar ikke grunntilskudd.

I tillegg til det ordinære vertskommunetilskuddet omfatter ordningen et særtilskudd ved omsorgsplassering etter lov om barneverntjenester kapittel 4. Satsene for 2011 er følgende:

Sats pr måned, særtilskudd for medfølgende barn	kr 22 220
Sats pr måned, særtilskudd for enslige mindreårige asylsøkere	kr 11 110

Kommunene betaler halv egenandel ved omsorgsovertakelse av enslige mindreårige asylsøkere. UDI har gitt ut et rundskriv om vertskommunekompensasjonen, se RS 2010-088 *Tilskudd til kommuner som har statlige mottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere* med vedlegg.

b) Statsrefusjon for kommunale utgifter til barneverntiltak

Kommuner som iversetter tiltak for enslige mindreårige asylsøkere, eller barn som blir etterlatt, kan søke Barne-, ungdoms- og familieetaten om refusjon for utgifter til barneverntiltaket. Utgifter utover en kommunal egenandel kan bli refundert. Beløpet er for 2011 kr 14 605 pr barn per måned.

Statsrefusjonsordningen gjelder med andre ord når barnet har:

- sin asylsøknad til behandling og har tilbud om plass i asylmottak eller omsorgssenter for mindreårige,
- fått innvilget oppholdstillatelse og skal bosettes/er bosatt i en kommune.

Dersom vedtaket ble fattet før ungdommen fyller 18 år, gjelder ordningen også etter dette. Statsrefusjonsordningen gjelder frem til fylte 20 år, jf. barnevernloven § 9-4 (Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten).

Statsrefusjonsordningen gjelder også for Oslo selv om kommunen er med i et forsøk om kommunal oppgavedifferensiering, og har statlige oppgaver for en periode. Det

innebærer at Oslo kommune har mulighet til å søke Barne-, ungdoms- og familieetaten om refusjon for utgifter til plasseringer etter kapittel 4 og utover halv egenandel.

Det ytes også statsrefusjon for barnevernutgifter ved omsorgsovertakelser for barn i mottak som er kommet til landet sammen med sine foreldre, eller andre med foreldreansvar – dvs. når det fattes vedtak etter hhv §§ 4-8, annet og tredje ledd og 4-12 i barnevernloven.

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet vil i januar 2011 utgi et eget rundskriv om statsrefusjons for kommunenes utgifter til barneverntiltak – se Q-05/201. Departementet vil i tillegg utgi en håndbok til kommunene om arbeidet med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Håndboken vil foreligge i begynnelsen av 2011.

Det gjøres oppmerksom på at statsrefusjonsordningen ikke gjelder for:

- ✓ Barn av reflektanter
- ✓ Barn av enslige mindreårige personer
- ✓ Barn som bor sammen med foreldre i asylmottak og saker det fattes vedtak etter barnevernloven § 4-4
- ✓ Barn som bor sammen med sine foreldre i en kommune etter bosetting.

Med hilsen

Oddbjørn Hauge (e.f.)
ekspedisjonssjef

Eli Grut
avdelingsdirektør

Kopi:

Justis- og politidepartementet
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Barne-, ungdoms- og familieetaten, regionalt
Utlendingsdirektoratet ved Ingvild Rytter
Riksrevisjonen